

Seminar over gevolgen kredietcrisis voor het mkb

‘Kan ik nog op mijn bank rekenen?’

TEKST MYRIAM WORKEL FOTOGRAFIE RICARDO SMIT

Ruim honderd ondernemers uit het regionale midden- en kleinbedrijf gaven op 20 januari gehoor aan de uitnodiging om het seminar bij te wonen. Plaats van handeling was het NBC in Nieuwegein.

Dagvoorzitter Hans Odijk, partner en registeraccountant bij Blömer, onderstreepte bij zijn aftrap het belang van een goede driehoeksverhouding tussen ondernemer, bank en adviseur.

Moeilijker en duurder

Eerste spreker was Klaas Kroot. De directeur van financieel opleidingsinstituut FOI had de moeilijke taak om te analyseren wat nu feitelijk gebeurd is in 2008. Ondanks de complexe materie slaagde Kroot er in de problematiek inzichtelijk te maken voor de toehoorders. Het begon met de hypotheekcrisis in de VS als gevolg van slechte hypotheekproducten. Vervolgens ontstond een kredietcrisis omdat het vertrouwen in banken daalde en op dit moment stevenen we wereldwijd af op een economische recessie. Ook het financiële landschap is totaal veranderd. Grote, gerenommeerde zakenbanken zijn omgevallen. Andere banken werden (gedeeltelijk) genationaliseerd. Overheden smeden reddingsplannen voor hun economieën en trekken daarvoor miljarden uit.

Nederland is hard getroffen. Beursbarometer AEX daalde met 52%. De vastgoedmarkt krijgt zware klappen, de industriële productie loopt terug en de werkloosheid stijgt. Ook voor de mkb-ondernemer breken zware tijden aan. Volgens Kroot wordt financiering moeilijker en duurder. Dat is logisch, als je nagaat dat banken op dit moment hun vermogen

voor een deel duurder inkopen. Verder zoeken banken naar financieringsvormen waarbij een hogere marge kan worden gerealiseerd. Zo zullen zij bijvoorbeeld meer asset-gebonden financieren: leasing krijgt de voorkeur boven bedrijfsfinanciering. Daarnaast zal de kwaliteit van het risicomanagement op een hoger niveau worden gebracht. Bedrijven waar de winst onder druk staat, zullen sneller in intensief beheer worden genomen.

Handvaten

Wat kan een ondernemer doen om toch zo aantrekkelijk mogelijk te blijven voor de bank? Hij moet in elk geval zorgen voor handvaten. Banken kijken namelijk eerst en vooral naar zekerheden (onderpand) en inkomsten. Al deze gegevens worden in databases bewaard en bewaakt. Bedrijven die geconfronteerd worden met een dalende omzet maar laten zien dat zij direct maatregelen nemen om ook de kosten omlaag te brengen, worden beloofd.

Ons past enige nederigheid

Kortom: ondernemer, laat zien wat je kunt doen. Maak de bank duidelijk wat je visie is en welke strategie wordt gevolgd.

Stellingen

Na de pauze schoven vertegenwoordigers van vier grote Utrechtse banken aan voor een paneldiscussie: Meindert Huisman (districtsdirecteur Zaken ABN AMRO),

Wim Werkman (directeur MKB/VB Fortis Bank Midden Nederland), Geert van de Guchte (regiomanager Sales Zakelijk ING Bank Midden Nederland) en Laurent van den Nouwland (directeur Bedrijven & Private Banking Rabobank Utrecht en omstreken). Zij zijn voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor de mkb-kredietverlening van hun bank in deze regio. Onder leiding van dagvoorzitter Odijk kregen de bankiers de gelegenheid te reageren op onderstaande vijf stellingen. Ook vragen van het publiek werden beantwoord.

Je kunt het beste bankieren bij een bank die in overheidshanden is. Ofschoon slechts één van de aanwezige banken volledig vrij is van overheidssteun, haastten allen zich te verzekeren dat dit niet zo is. De garantieregelingen gelden voor alle banken. Daarnaast is er een convenant afgesloten op grond waarvan banken elkaar financieren.

Het is verstandig de rente zo lang mogelijk vast te zetten. De vier bankiers onderschrijven de mening dat de rente op dit moment laag is en het verschil tussen de lange en korte rente beperkt, maar geven ook aan dat de juistheid van deze stelling toch met name afhangt van de specifieke situatie van een onderneming.

De bank financiert in 2009 ook vastgoed. Het is algemeen bekend dat het slecht gaat in het vastgoed. Toch zijn tot op heden de prijzen nog niet echt ingestort. Dat komt echter vooral doordat nauwelijks transacties plaatsvinden. Eigenaren en beleggers besluiten massaal om voor-

Vorig jaar stond in het teken van de kredietcrisis. Ook 2009 belooft niet veel goeds. Een vraag die bij veel ondernemers leeft is: 'Wat zijn de gevolgen van de kredietcrisis voor de relatie met mijn bank?' Met andere woorden, wil de bank nog wel geld uitlenen en zo ja, tegen welke prijs en onder welke voorwaarden? Blömer accountants en adviseurs nodigde vertegenwoordigers van een aantal banken uit voor het antwoord op deze en andere vragen.

lopig niet te bewegen. De banken zijn nog steeds bereid om vastgoed te financieren. Wel maken ze onderscheid tussen vastgoed dat wordt aangehouden ter belegging en onroerend goed voor de eigen bedrijfsvoering.

De bank geeft pas zekerheid over de continuïteit van de financiering als de accountant de accountantsverklaring heeft afgegeven. Bij een financieringsaanvraag dienen actuele financiële gegevens op tafel te worden gelegd. Daarbij speelt de accountant een cruciale rol. Wat als een onderneming in zwaar weer is beland? 'Zolang zicht is op toekomst, kan de klant rekenen op steun van de bank,' aldus de aanwezige bankiers.

Ondernemers doen er goed aan te laten zien dat ze zelf al bezig zijn met het bedenken van oplossingen. Maar soms moet een bittere pil worden geslikt en komt er een moment dat de bank geen geld meer in een bedrijf steekt. Dat is pijnlijk, maar ook uit te leggen.

De bank is een ingang voor alternatieve financieringsvormen en dus ook voor risicodragende financiering. Hierbij zullen banken terughoudend zijn. De kanalen voor risicodragende financieringen bij de banken zijn open. Wel zullen zij meer prioriteit geven aan risicomangement. Het gemak waarmee leningen werden verstrekt in tijden van hoogconjunctuur is nu ver te zoeken. Uit de zaal komt de opmerking dat het net lijkt of de ondernemer de prijs betaalt voor de fouten die door banken zijn gemaakt en die hebben geleid tot de kredietcrisis, terwijl de financiële wereld toch zeker de hand in eigen boe-

Van links naar rechts Meindert Huisman (ABN AMRO), Wim Werkman (Fortis), Geert van de Guchte (ING) en Laurent van den Nouwland (Rabobank)

zem moet steken. Eén van bankiers bevestigt dat zij inderdaad het boetekleed moeten aantrekken: 'Ons past enige nederigheid'.

Samenwerking

Dagvoorzitter Odijk concludeert dat de financiering van het mkb bij de banken nog steeds goed mogelijk is, maar dat kritischer wordt gekeken, zeker in bepaalde branches. Daardoor zullen ook de risicotoeslagen die de ondernemer betaalt, toenemen. Een ondernemer in zwaar weer kan zijn financiering continueren, mits hij openheid van zaken geeft aan de hand van actuele gegevens, vergezeld van een goede onderbouwing van zijn herstelplan.

De accountant kan daarbij belangrijke ondersteuning bieden. Verder moeten ondernemers tijdig in overleg gaan met slecht betalende debiteuren. Ook moeten zij proactief het gesprek openen op het moment dat zij zelf niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Een goede ondernemer heeft ook kansen in tijden van economische neergang. 2009 is een overgangsjaar. Er zal in de markt zeker een bepaalde selectie plaatsvinden, waarbij de sterke ondernemers van de zwakkeren gescheiden worden. Samenwerking en goede communicatie kunnen helpen bij financieringsproblemen. ■